

Skovdyrkeren

Nr. 65 - februar 2020

Mogens valgte herlighedsværdi fremfor landbrug

Se din skovejendom
fra luften

Mudder og regn gav
udfordrende sæson

Skovdyrkernes
økonomi er i form

SKOVDRYKERNE

Minister vil fremme træbyggeri 2

Kort nyt 3

Succesfuld skovrejsning på Sydfyn 4

Foreningsmand nyder fællesskabet 8

Se din ejendom fra oven 9

Regn gav udfordrende
juletræssæson 10

Skovdyrkernes økonomi
viser solide takter 12

Skovens natur 15

Undersøgelse skal finde alternativer til
glyphosat 16

Kort nyt 19

Massiv regn forsinker skovninger 20

Forsidebilledet:

Landmand Mogens Christoffersen er natur elsker. For femten år siden rejste han skov på god landbrugsjord på sin sydfynske ejendom. Foto: Jens Mathiasen.

Boligminister Kaare Dybvad ønsker mere træbyggeri i Danmark. Han vil blandt andet arbejde for at få opdateret bygningsreglementet.

Minister ønsker mere træbyggeri

Boligministeren er klar til at fjerne barrierer for at gøre det nemmere at bygge i træ.

Boligminister Kaare Dybvad (S) ser stort potentiale i træ som byggemateriale. Han opfordrer til, at Danmark bliver bedre til at bruge træ som byggemateriale.

- Et sted, vi halter bagud på træbyggeri, er etagebyggeri. Jeg har lige siddet og studeret et 17 etagers træ-højhus nord for Oslo. Det var fantastisk. Der skal vi være klart bedre, siger ministeren i et interview med Altinget.dk.

Han gør det klart at boligmassen er et af de tungeste områder inden for klimafordring. Ifølge EU-Kommissionen står byggesektoren alene for 40-50 procent af det globale ressourceforbrug.

- Byggeriet spiller en kæmpe rolle i forhold til at nå vores klimamål. En del af det handler om materialerne, der bygges med, og som skal være mere klimavenlige, siger han.

Vil fjerne barrierer

Ministeren vil derfor arbejde for at gøre det nemmere at bygge i træ – og næv-

ner en ændring af bygningsreglementet.

- Vi er lige nu i gang med at opdatere eksempel-samlingen. På den måde gør vi det billigere og lettere at bygge højere træbyggeri, siger han.

Han ser også en anden udfordring for træbyggeriet.

- Vi har en kultur i Danmark, hvor vi betragter tegl som et overlegent materiale. Der skal vi jo overveje, hvordan vi fra politisk niveau kan være med til at ændre den opfattelse, siger Kaare Dybvad.

Dialogmøder

I løbet af foråret vil boligministeren holde en række dialogmøder med branchens aktører.

- Der er tonsvis af dygtige aktører på området. Der er mange, der er gået foran. Der er også nogle brancheorganisationer, som ikke er gået så langt endnu, men som gerne vil op på det niveau, der vil blive forventet inden for et par år, lyder det.

Han forsikrer også, at der fra regeringens side er fokus på at få uddannet fagfolk.

- Hvis vi skal udvikle ordentlige træelementbyggerier i Danmark, så mangler der teknikere, som har indsigt i det. Det er noget, der ikke har været fokus på i en årrække. Det er vi nødt til at tage alvorligt, siger han.

Udgiver: De Danske Skovdyrkerforeninger
Parallelvej 9A, 8680 Ry
www.skovdyrkerne.dk

Ansvarshavende redaktør: Kristian Gernow
Redaktør: Jens Mathiasen

Layout: Landbrugsmedierne
Tryk: PE Offset A/S – ISSN 2445-785X

Green Product plejer kundenetværk på tysk messe

Green Product har deltaget på IPM-messen de seneste cirka otte år. Det er vigtigt at være synlig på messen, mener direktør Henning Post.

Skovdyrkernes afsætningselskab for juletræer og klippegrønt, Green Product, har brugt de sidste dage af januar på IPM-messe i Essen.

- Vi har deltaget på den tyske messe de sidste cirka otte år. Det er et godt sted at møde nye kunder og at få hilst på nuværende kunder. Vi skal helt bestemt være synlige hernede, siger Henning Post, direktør i Green Product.

Messen får besøg af mange tusinde gæster fra hele Europa – herunder også mange europæiske opkøbere af

juletræer og klippegrønt.

- Det gode ved messen er, at det er en fagmesse, hvor fagfolk mødes. Det er her, vi evaluerer den forgangne sæson med kollegaer og kunder. Det er også her, vi får de første indikationer af udbud og efterspørgsel for den kommende sæson. Derfor er det vigtigt, at vi er tilstede, siger Henning Post.

På Green Product-standen i år var direktør Henning Post samt selskabets to sælgere i Tyskland og i Polen.

Det nye parkeringshus i Århus bliver Danmarks største enestående trækonstruktion til dato. Det vil også indeholde café-område med mere. Illustration: JAJA Architects og Open Platform.

Danmark får sit første P-hus i træ

Danmarks første P-hus i træ vil blive bygget i Århus. Husets hovedkonstruktioner udføres i træ. Dermed vil det 19.300 kvadratmeter store parkeringshus bidrage aktivt til målet om en CO2-reduktion på vej mod Danmarks klimaneutralitet. Det skriver Forbundet Arkitekter og designere.

Parkeringshusets konstruktioner udføres i søjler og bjælker i komprimeret træ, som har markant højere styrke end almindeligt limtræ.

Det nye parkeringshus indeholder 2.000

kvm udadvendte funktioner som eksempelvis fitnesscenter, galleri og café, som er placeret i pavilloner og rundt omkring i og på byggeriet.

Sydhavnskvarteret i Aarhus er under udvikling, og det nye parkeringshus kommer til at udgøre en vigtig brik i den fremtidige bydel. Det er arkitektfirmaerne Open Platform og JAJA Architects, i samarbejde med Rama Studio og Søren Jensen Rådgivende Ingeniører, som har vundet den åbne konkurrence om det nye P-hus.

Nye regler kræver beregning af gødningskvote

Nye regler kræver nu, at afgiftsfri gødning kun må bruges af virksomheder, der har indleveret en gødningskvoteberegning via Miljø- og Fødevarerministeriets tast-selv-service. De nye regler gælder fra dette dyrkningsår, oplyser konsulent Benny Jensen fra Landbrugsrådgivning Syd.

For de fleste giver det ikke udfordringer. Men juletræsproducenter og jordbrugere, som

ikke skal indsende et fællesskema, skal nu ind i tast-selv og indtaste en gødningskvoteberegning. Der skal også tilknyttes et kort, hvor alle arealerne er tegnet ind, oplyser konsulenten.

Registreringen i Miljø- og Fødevarerministeriets tast-selv-service skal senest gøres den 10. september i år.

Odense skal have ny kæmpeskov

En ny stor skov er på vej til Odense. Planerne er at anvende 319 hektar til det nye projekt, som Odense Kommune i samarbejde med Naturstyrelsen, Vandcenter Syd og Friluftsrådet poster penge i.

Skoven skal rejses ved Lindved syd for Odense. Den samlede pris ventes at blive op mod 70 millioner kroner. Det skriver Fyens.dk.

Odenses borgmester Peter Rahbæk Juel (S) glæder sig over, at der er fundet penge til projektet.

- Vi vil rigtig gerne have sat gang i dette skovrejsningsprojekt af mange gode årsager. Med projektet kan vi sikre nogle drikkevandsressourcer, der allerede er i fare for forurening. Ved at plante skov kan vi også binde en frygtelig masse CO2, der kan hjælpe os mod målet om at blive en CO2-neutral storby. Der er selvfølgelig også det rekreative element. Det kan blive et område, som odenseanerne også kan få gavn af, hvis de vil færdes i naturen på den ene eller anden måde,« siger Peter Rahbæk Juel.

Skovens beliggenhed er dog ikke helt på plads endnu. Kommunen ejer ikke al jorden i området, og derfor skal der først forhandles med lodsejere i de områder, hvor man tænker skoven placeret.

Landmand rejste skov på sin gode landbrugsjord

Sydfynsk landmand har forbedret sin ejendoms herlighedsværdi med skovrejsning. I dag glæder han sig over, at han satsede på jagt og herlighed frem for landbrug.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Tung dis hænger i luften og drivvådt græs smyger sig rundt om Mogens Christoffersens gummistøvler.

Det er januar. Landmanden er i marken for at se på den skov, han etablerede for 15 år siden.

- Vi skal ud på marken for at komme ned til skoven, siger han og viser vej på en vintergrøn kløvergræsmark.

Skoven ligger med kort afstand til ejendommen, hvorfra Mogens Christoffersen tidligere havde malkekøer. Det er for foden af Svanninge Bakker – de sydfynske alper.

- Det, vi går på nu, er faktisk rigtig god landbrugsjord. Nogle naboer syntes, jeg

var lidt tosset, fordi jeg tog fire hektar god landbrugsjord ud af drift for at etablere skov. Men jeg kunne godt undvære jorden, siger den nu 75-årige landmand.

Del af en større plan

I dag står der en tæt blandet løv- og nåleskov på de fire hektar. Træerne blev plantet i 2005 og skød mod himlen med god vækst. De danner nu en god skovfornemelse.

Også en grå og diset januardag nyder Mogens Christoffersen at gå tur i sin skov.

- Det er skønt at være herude, og udsigten fejler ikke noget. I klart vejr kan vi fra skovkanten se ud over det sydfynske

hav, siger han.

Beslutningen om at etablere skov på landbrugsjorden var en del af en strategisk overvejelse for hele ejendommen.

- Jeg var 60 år på det tidspunkt, hvor vi tog beslutningen. Enten skulle jeg bygge ny kvægstald, købe mere landbrugsjord og gældsætte mig hårdere. Eller også skulle jeg gå en anden vej og skabe en dejlig ejendom med natur og herlighed i højsædet, siger han.

- Jeg valgte det sidste. Derfor tog vi fat i vores lokale skovdyrkerforening og fik dem til at hjælpe os med at ansøge om skovrejsning. Det var tilbage i 2004, husker Mogens Christoffersen.

Naturstyrelsen gav tilladelse til skovrejsning, og der blev plantet i december 2005. Han husker, at han fik cirka 115.000 kroner i tilskud til projektet. Tilskuddet blev dengang udbetalt i to rater.

Nem etablering

Mogens Christoffersen drev i 00'erne økologisk landbrug fra ejendommen. Skovrejsningen blev også etableret uden brug af pesticider.

- Det var nemt at etablere skoven – også uden pesticider. Træerne slog hurtigt an og kom godt i gang. Jeg husker, at vi plantede ret store planter for at sikre, at træerne fra starten havde et godt forsprung overfor ukrudtet. De første fire-

Der er friholdt en lysåben korridor ned igennem skoven for at bevare den gode udsigt.

Mogens Christoffersen glæder sig over, at han for 15 år siden etablerede skov på god landbrugsjord.

fem sæsoner udførte jeg mekanisk rensning af arealet. Derefter har det passet sig selv, siger Mogens Christoffersen.

Han går længere frem i skoven og kommer ned igennem et lysåbent areal, hvorfra der er kig til et af Fyns højeste punkter.

- Vi har holdt en korridor åben, sådan at vi bevarer den gode udsigt. Variation i skoven har samtidig stor herlighedsværdi, siger han.

Blandet løvtræ

Det var skovdyrkerne, som hjalp Mogens Christoffersen med ansøgning, etablering og træartsvalg.

- I samarbejde med skovfogeden valgte vi blandede løvtræer. Der er plantet bøg, eg, ahorn, ask og fuglekirsebær. Der er også nåletræer som rødgran og grandis i

vores skov. I brynene er der buske og også rødæl, siger Mogens Christoffersen.

I en afdeling længere fremme viser han nogle unge ege.

- Her var hver anden række ask og hver anden eg. Aske-toptørre tog livet af asketræerne, men det betyder bare, at egerne har ekstra god plads nu, og vi behøver ikke at gøre noget ved problemet. Her var det heldigt, at der var valgt en blandingsbevoksning, siger Mogens Christoffersen.

Generelt er han godt tilfreds med det arbejde, som Skovdyrkerne udførte.

- Eneste anke er, at vi plantede nogle tujaer, hvor størstedelen gik ud. Der ville jeg gerne, at Skovdyrkerne havde rådgivet mig anderledes. Men overordnet er jeg godt tilfreds med deres arbejde, siger Mogens Christoffersen.

Natursti på ejendommen.

Længere fremme i skoven dukker et blåt skilt op, som anviser en natursti til gående.

- Her kommer vi til Øhavsstien. Det er en populær rute for motionister, som er anlagt henover min jord. Der går jævnligt folk på stien. Det nyder jeg, lyder det fra landmanden.

Naturværdierne betyder meget for Mogens Christoffersen. Langs ruten har han blandt andet grøftelagt et ellers rørlagt dræn. Han forklarer, at der løber vand stort set året rundt.

- Der er noget skønt ved rindende vand. Det er der altså, siger han og kigger langs det lille vandløb.

Søer på ejendommen

Natur har altid interesseret Mogens Christoffersen →

I forbindelse med skovrejsningen fik Mogens Christoffersen også etableret to søer, hvor der i dag er et rigt fugle- og dyreliv.

⇒ stoffersen. På ejendommen har han også fået udgravet to søer, som nu skaber flot natur og herlighed.

Et par håndfulde ænder letter, da han nærmer sig søerne.

- Ja, der er altid ænder hernede. Vi har også rådyr og dådyr. Specielt dådyrene er lidt hårde ved mine rødgran. De fejer på træerne og ødelægger dem, siger Mogens Christoffersen.

Han fortæller, at ejendommens jagt er blevet langt bedre i takt med at skoven er groet til.

Tynding er næste opgave

Det er nu 15 år siden, at skoven blev etableret. Siden etableringen og den efterfølgende renholdelse har skoven fået lov til at passe sig selv.

- Men nu i de kommende år skal vi i gang med at tynde ud i skoven. Det bli-

Om ejendommen

- Ligger ved Fåborg på Sydlyn.
- Købt i fri handel i 1971. Der er 40 hektar jord til ejendommen.
- Skovrejsning på 4,2 hektar i 2005.
- Træarterne er bøg, eg, ask, fuglekirsebær, rødgran, grandis, thuja og lidt birk. Brynene er etableret med buske plus rødæl.
- To søer er etableret i forbindelse med skovrejsningen.
- Fra ejendommen blev der drevet mælkeproduktion med 60 køer frem til 1995.
- Ejendommen blev konverteret til økologisk drift i 1999 – primært planteavl.

ver nok mig, der gør det, hvis kræfterne vil det – ellers hyrer vi en entreprenør til det, siger han.

Selvom Mogens Christoffersen sagde farvel til god landbrugsjord på arealet, har han aldrig fortrudt beslutningen.

- Absolut ikke. Jeg nyder skoven. Selv på en grå diset dag som i dag er det skønt at være herude. Naturen og skoven har altid haft min interesse. Derfor er det skønt at se, hvordan skoven hele tiden udvikler sig og gror mere og mere til, siger han.

I dag bor Mogens Christoffersen med sin kone på en naboejendom. Skovejendommen blev for år tilbage overtaget af hans datter og svigersøn. Men han har fortsat sin gang i skoven og hjælper med pasningen. Mogens Christoffersen og hans kone Lene er bedsteførelde til syv børnebørn.

I en afdeling blev der etableret ask og eg i hver anden række. Sidenhen er askene gået ud som følge af asketoptørre. Nu er kun egene tilbage. Det giver ekstra god plads til egene.

Mogens Christoffersen har fritlagt en drænledning og har på den måde skabt et lille rindende vandløb, som afvander ned i hans sø.

Mogens Christoffersen har nydt foreningsarbejdet. Han har været aktiv i Skovdyrkerne i adskillige år.

Foreningsmand nyder det faglige fællesskab

Mogens Christoffersen er tidligere bestyrelsesmedlem i Skovdyrkerne. Han har altid nydt foreningsopgaverne og det faglige fællesskab med andre skovinteresserede.

Tekst og fotos: Jens Mathiasen

Det er vigtigt at engagere sig og at tage del i de foreninger og fællesskaber, man har omkring sig. Sådan lyder det fra nu 75-årige Mogens Christoffersen, Fåborg på Sydfyn.

Igennem store dele af sin landmandskarriere var han en del af bestyrelsen i den fynske skovdyrkerforening.

- Jeg begyndte for omkring 30 år siden, fortæller han.

Det hele startede, fordi en af hans bekendte opfordrede ham til at stille op til bestyrelsen.

- De første mange år var jeg med i Skovdyrkerne Sydfyn – og jeg var også med til at fusionere foreningen med Skovdyrkerne Nordfyn. Efter fusionen var jeg næstformand i Skovdyrkerne Fyn i en årrække, siger Mogens Christoffersen.

Han nævner blandt andet, at han var med til at købe skov i Litauen for en sum, som foreningen arvede fra en skovarbejder. Skoven er sidenhen blevet solgt igen.

Ideer og egne meninger

Baggrunden for bestyrelsesarbejdet var for Mogens Christoffersen at bidrage med sin viden og at møde andre mennesker. Han har altid fulgt med i faglige og politiske emner indenfor skovbruget.

Den nye klimapolitik får også et par meninger med på vejen.

- Jeg synes, at regeringen med Mette Frederiksen i spidsen skulle overveje at bruge skovrejsningsmidlerne klogere end i

Klimapolitikken trænger til et fornuftstjek, mener Mogens Christoffersen.

Eksempelvis opfordrer han regeringen til at indføre tilskud til juletræsdyrkere, som vil konvertere gamle kulturer til egentlig skov.

dag. Hos mange juletræsdyrkere står der kulturer, som er blevet opgivet – eller konverteret til klip. De kulturer kunne nemt konverteres til skov i stedet for at blive fjernet.

- Jeg har selv ti hektar juletræer, som nu er for store til at blive solgt. Hvis Mette Frederiksen gav mig en kompensation for at konvertere arealet til skov – så ville vi alle i Danmark få langt mere skov og CO₂-optag for de samme penge. Det er ulogisk, at mange otte til ti år gamle kulturer skrottes og fræses op hos juletræsdyrkere – samtidig med at man fra regeringens side støtter etablering af ny skov andre steder i landet, mener han.

Plads til nye kræfter

Mogens Christoffersen stoppede sit engagement i bestyrelsen for omkring 10 år siden.

- Dengang var jeg omkring 65 år. Jeg har altid lagt vægt på, at vi gamle ikke skal stå i vejen for yngre kræfter. Det er vigtigt at bidrage så længe, man har noget at byde ind med. Bagefter skal man træde til side, mener han.

- Nu er jeg jo ikke længere med i bestyrelsen, så jeg dukker i stedet op til generalforsamlingen og giver udtryk for mine holdninger. Det gør jeg gerne – også selv om jeg måske er ham den gamle pedant, siger han og smiler.

Efter bestyrelsesarbejdet i Skovdyrkerne Fyn var Mogens Christoffersen med i det lokale læplantningsudvalg i en årrække.

Millioner af luftfotos samlet i stort projekt

Det Kgl. Bibliotek har digitaliseret millioner af historiske luftfotos. Billederne viser gårde og ejendomme helt tilbage fra 1930'erne. Alle danskere kan være med til at skubbe billederne på plads på danmarkskortet.

Af Jens Mathiasen

En hestevogn langs staldbygningen og skovbevoksninger i deres pure ungdom.

Det er noget af det, som gemmer sig i de millioner af luftfotos, som Det Kgl. Bibliotek har digitaliseret de seneste år.

Projektet hedder Danmark set fra luften – før Google.

- Vi begyndte projektet tilbage i 2012 og bliver færdige omkring marts i år. Til den tid har vi digitaliseret mere end 1,5 millioner skråfotos og over 0,5 millioner lodfotos. Billederne er taget fra luften og viser ejendomme, kirker, byer med mere, siger Mette Colding Dahl.

Hun er forskningsbibliotekar ved Det Kgl. Bibliotek og har stået i spidsen for projektet.

Samlingen indeholder blandt andet de ældste danske billeder taget med flyvemaskine.

- Holger Damgaard tog i 1913 de første billeder af Danmark fra flyvemaskine. Samlingen indeholder også billeder af ejendomme fra 1930'erne og frem taget af firmaet Sylvest Jensen Luftfoto. Der er også nyere billeder i samlingen fra 1980'erne og 1990'erne, siger Mette Colding Dahl.

Alle kan placere billederne

Skovejere, landmænd og andre interesse-

På billedet ses en ejendom ved Randers. Billedet er taget i 1948 af Sylvest Jensen Luftfoto. Det ligger i samlingen under Det Kgl. Bibliotek. Ejendommen ejes i dag af Skovdyrkernes projektkoordinator, Anders L. Jensen.

rede kan gå på opdagelse i de mange gamle billeder af ejendomme. Alle kan også være med til at flytte billederne ud på de rigtige pladser på danmarkskortet.

- Projektet er bygget op i en portal, hvor alle kan logge ind som bruger og placere billeder på kortet. Der kommer fortsat nye billeder online. Dem lægger vi ud i "digitale bunker" markeret med røde nåle. Brugere flytter billederne ud på deres rigtige plads

og markerer med en grøn nål, siger Mette Colding Dahl.

- De fleste begynder med at finde fotos, som de selv kender til. Af en eller anden grund er fynboer de mest aktive, når det handler om at placere billeder. Men flere jyske brugere er også godt med, siger hun og tilføjer, at brugerne får point for aktivitet på portalen.

Den frivillige hjælp er værdifuld

Projektet har digitaliseret mere end to millioner luftfotos fra Det Kgl. Biblioteks samlinger. I skrivende stund har brugerne placeret lige under 1,5 millioner af dem på Danmarkskortet, og i marts kommer yderligere godt 100.000 skråfotos online.

- Vi regner med, at det cirka tager fem minutter at placere et billede. Omregnet til årsværk, så har vores dygtige brugere bidraget med mere end 60 årsværk i billedplacering. I snit placerer brugerne alt i alt omkring 1000 fotos i døgnet. Det er en uvurderlig hjælp, som vi er meget taknemmelige for, siger hun.

Danmark set fra luften er støttet af fonde. Blandt andet har Aage og Johanne Louis-Hansens Fond støttet med otte millioner kroner.

Her finder du billederne

- De historiske luftfotos findes på www.kb.dk/danmarksetfraluften.
- Panorér og zoom ind på kortet for at se billeder i et område af Danmark. Søgefunktionen til venstre bruges kun til at søge på billedserier med mere.
- Grønne nåle viser fotos, som allerede er placeret korrekt. Røde nåle viser fotos, som endnu ikke er placeret.
- Alle kan oprette sig som bruger og placere fotos på portalen.
- Billederne kan downloades og må bruges frit. Husk at kreditere Det Kgl. Bibliotek samt fotografen.

Solid holdindsats trodsede regn og mudder i juletræerne

Store mængder regn og vanskelige markedsforhold gjorde den forgangne juletræssæson svær for producenter og for Skovdyrkerne. Green Product-direktør fremhæver god holdindsats i de vanskelige forhold.

Af Jens Mathiasen

Regn og mudder i lange baner. Sådan vil mange huske tilbage på juletræssæsonen 2019.

- Udfordringerne var store. Enorme mængder efterårsregn gjorde arbejdet vanskeligt. Det betød også, at kvaliteten desværre blev dårligere end ventet på nogle varer, lyder det fra Green Product-direktør Henning Post, som her evaluerer

den overståede sæson.

Til trods for bøvlet, så forløb juletræssæsonen bedre end frygtet.

- Vi lykkedes alligevel med at få langt de fleste træer afsted indenfor den aftalte tidsramme og i en fornuftig kvalitet. Det lykkedes ene og alene på grund af en enorm god holdindsats. Her tænker jeg på hele kæden fra producenter over entre-

prenører og til skovfogeder og vores sælgere, siger direktøren.

Gule træer

Vækstsæsonen begyndte helt anderledes positivt. I foråret og i sommeren udviklede træerne sig godt med god farve og flotte nåle.

Men da efteråret kom, og oparbejdning-

Trods enorme regnmængder, kom træerne afsted. Det gik meget bedre end forventet, siger Henning Post, direktør i Green Product. Foto: Jens Mathiasen.

gen skulle i gang, så kom regnen.

- På nogle lokaliteter betød den rigelige nedbør og de milde temperaturer, at der ikke var kvælstof nok til rådighed for træerne. De tabte farve og blev gullige i nålene. Når det sker i oktober, kan vi ikke redde det, fortæller Henning Post.

Mudder i kulturerne gav også problemer

- Mange steder blev køresporene ødelagt af mudder. Træerne kunne ikke slæbes ud, og folkene måtte i stedet bære dem ud af kulturerne. Det satte virkelig alle på prøve. Det forsinkede arbejdet og gjorde det hele mere besværligt, siger han.

- Men der var færre reklamationer end frygtet, grundet de mudrede forhold. Vi kom godt i mål, fordi alle i kæden leverede deres bedste. Det kan vi godt være stolte over, fortsætter Henning Post.

Senere og senere betingelser

Oveni bøvlet fra oven oplever Henning Post også, at flere kunder kommer senere og senere med deres leveringsterminer. Nogle ordrer kom også senere end normalt.

- Det er købers marked, og det får nogle indkøbere til at satse. De venter med at placere deres ordre – simpelthen fordi, de ved, at der er nok træer i markedet. I nogle tilfælde fik vi ordrer helt hen i oktober. Det er klart, at det også giver

ekstra tryk på hele vores logistik og oparbejdning, lyder det.

Flotte klippekulturer

Når det gælder klippekulturerne, er Henning Post godt tilfreds med den overståede sæson.

- Det var en god vækstsæson og grenene var kraftige og med fine nåle. Grenene havde god struktur, og der var god farve på nålene, forklarer han.

- Der var dog en del koglesætning, men det var ikke så meget som frygtet. Ofte sad koglerne sådan, at der kunne produceres fornuftigt klippegrønt fra træerne alligevel, siger han.

Henning Post forklarer, at på negativsiden betød koglerne længere oparbejdningstid og færre kilo pr. hektar.

Juletræsmarkedet faldt tilbage

Når det gælder priserne, ærgrer direktøren sig over, at markedet for juletræer igen i år måtte indkassere fald.

- Vi havde håbet, at 2019-sæsonen ville være stabiliseret i forhold til 2018-sæsonen. Sådan gik det desværre ikke, siger han.

- Der kom prisfald på sorteringerne

Så slemt så det ud på et tidspunkt i efteråret hos et skovdyrkermedlem. Men både medlemmer og entreprenører har gjort en stor indsats for at undgå problemer med mudder på træerne og det resulterede i langt færre reklamationer end frygtet. Foto: Rene Nielsen, Skovdyrkerne Midt.

igennem sæsonen. Det blev vi nødt til at acceptere. Både standardvarer og prima-træer faldt i pris. Som noget nyt måtte vi også kæmpe ekstra hårdt for at få solgt vores prima-træer, siger han.

Fremadrettet tør Henning Post ikke sige noget om næste sæson for juletræer.

- Det er for vanskeligt at give en melding om næste års marked. Jeg ved det simpelthen ikke endnu. Vi er stadig lige på bagkant af sidste sæson. Nu skal vi på messe i Tyskland – og først der får vi det første overblik over udbud og efterspørgsel. Men der er ingen tvivl om, at vi er i et udfordret marked, siger han.

Fornuftige udsigter for klippegrønt

Henning Post er mere fast i stemmen i forhold til markedet for klippegrønt.

- I år lykkedes vi med at fastholde priserne på klippegrønt i både nobilis og nordmannsgran. Derudover prioriterede vi at opnå stigninger på de varer og leverancer, hvor det var muligt, siger han.

Han er forsigtig optimist, når det gælder markedsudsigterne for klippegrønt i den kommende sæson.

- For næste sæson ser jeg en god sammenhæng imellem udbud og efterspørgsel. Der er generelt positive muligheder i klippegrønt, vurderer direktøren.

Konkurrence på andet end pris

Henning Post er ikke i tvivl om, at Skovdyrkerens juletræsdykere skal fortsætte med at tilbyde høj service og god leveringssikkerhed. Prisen må ikke blive eneste konkurrenceparameter.

- Vi har en god fast kundegruppe, der har handlet hos Green Product år efter år. Vi skal gøre alt for at holde fast i de stabile kunder. Det er kunder, som kender os for god service. De ved, at de kan få høj kvalitet, god leveringssikkerhed, og at der er styr på tingene i vores organisation.

- Mit råd er, at vi fortsætter med at producere de bedste varer kombineret med den bedste service. Vi er nødt til at have det ekstra, som kan trække udenlandske opkøbere til danske kulturer. Det er nødvendigt for at komme fornuftigt igennem den nuværende lavkonjunktur. Hvis vi alene vil konkurrere på prisen, så taber vi slaget, lyder det fra Henning Post.

Endnu et år med fremgang for Skovdyrkerne

Høj aktivitet i alle fem foreninger sikrer solidt økonomisk resultat for Skovdyrkerne. Færre medarbejdere har løbet stærkere, og det har givet et samlet plus på fire millioner kroner.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Skovdyrkerens økonomi viser solide takter. Der er skabt god indtjening på rådgivning, entrepriser og handel med råtræ og flis.

Samlet set kommer Skovdyrkerne ud af regnskabsåret 2018/2019 med et overskud på fire millioner kroner. Det er en stigning på over otte procent i forhold til året før – og det højeste resultat i årevis. Omsætningen lander på 576 millioner kroner imod 533 millioner kroner i forrige regnskabsperiode.

De solide tal fremgår af årsberetningen for Skovdyrkerne 2018/2019.

Her kan man også læse, at resultatet er skabt på trods af et svagt faldende medlemstal og et lidt mindre medlemsareal end sidste år. Aktiviteten er altså steget hos det enkelte medlem.

Alle medarbejdere i Skovdyrkerne – både i marken og på kontorerne – har ydet maksimum i det forgangne år. Alle fortjener stor ros og anerkendelse for indsatsen, skriver De Danske Skovdyrkerforeninger i beretningen.

Til gengæld har juletræs- og pyntegrøntsforretningerne leveret moderate til dårlige resultater. Heller ikke i det forløbne regnskabsår gav det store arbejde gevinst af betydning – hverken til producenterne eller til foreningerne.

Året er altså en sammensat størrelse.

Aktiviteten har været høj i alle foreninger i regnskabsåret 2018/2019

Godt efterår og nye ansigter

På medarbejdersiden er der kommet nye ansigter til i løbet af regnskabsåret.

Eksempelvis var der skiftedag i Green Product i sommeren 2019. Nu hedder direktøren Henning Post, efter at den tidligere direktør Brian Boeberg søgte nye udfordringer. I Skovdyrkerne Nord-Øst har skovrider Peder Toftgaard haft fat i roret siden februar 2019.

Vejret artede sig fornuftigt i regnskabsårets begyndelse. Sammen med gode vejrmæssige forhold var afregningspriserne høje på både råtræ og flis.

Det tørre efterår i 2018 gav optimale muligheder for aktiviteter i skoven. Det benyttede mange skovdyrkermedlemmer sig af og bestilte opgaver i højt tempo.

Den største udfordring var i virkeligheden at fremskaffe maskinkapacitet nok til alle de projekter, som Skovdyrkerens

Skovdyrkerne insisterer på at dyrke skoven. Den dyrkede skov er løsningen på en lang række af de problemer, som samfundet står overfor lige nu.

medlemmer ønskede gennemført. I perioder var der reelle flaskehalsproblemer.

Foreninger på rekordkurs

Den høje aktivitet betød, at fire ud af fem foreninger kom ud med positive årsresultater. En enkelt tager en ordentlig begyndelse.

I to foreninger leverede man rekordresultater, som er afgørende for det gode samlede resultat i Skovdyrkerne.

Skovdyrkerforeningen Vestjylland og Skovdyrkerforeningen Syd bogfører resultater på rekordniveau, begge på basis af et år med et helt ekstraordinært højt aktivitetsniveau på rådgivning, på entre-

prise og på handel.

I Skovdyrkerne Vest er hugsten øget yderligere fra 1,5 gange normalhugsten i sidste regnskabsår til nu to gange normalhugsten.

I Skovdyrkerne Syd steg den samlede omsætning med hele 20 procent i forhold til året før.

I Skovdyrkerforeningen Midt og Skovdyrkerforeningen Øerne glæder man sig over, at man er helt fri af de barske økonomiske konsekvenser af fusionerne i henholdsvis 2015 og 2016. I begge foreninger har der også været ekstraordinært travlt.

I Midt indfrie man budgetmålet. Resultatet afspejler dog ikke den høje aktivitet, hvilket skyldes et utilfredsstillende forløb af juletræs- og klippegrøntsæsonen.

I Øerne indfrier man kun delvist det forventede driftsresultat. Det skyldes især en markant nedgang i aktiviteten i 4. kvartal kombineret med ekstraordinære omkostninger til lederudvikling og fælles udviklingsprojekter.

Ny ledelse i Nord-Øst

Som nævnt dækker tallene også over udsving imellem foreningerne. Skovdyrker-

Regnskabsår	2018/2019	2017/2018
Medlemmer	4.400 stk.	4.600 stk.
Tilknyttet areal	82.000 ha	83.500 ha
Ansatte	87 medarb.	90 medarb.
Omsætning	576 mio. kr.	533 mio. kr.
Resultat	4,0 mio. kr.	3,7 mio. kr.

- nes fællesskab trådte til, da udviklingen i Skovdyrkerforeningen Nord-Øst blev udfordret i efteråret 2018.

Hovedpunkterne er et skovriderskifte og en fratrådt bestyrelse. En ny bestyrelse blev hurtigt rekrutteret, og den ansatte efterfølgende Peder Toftgaard Gregersen som ny skovrider pr. 1. februar 2019.

Desværre kommer Nord-Øst ud af regnskabsåret med et underskud på lige over en million kroner.

Resultatet er utilfredsstillende og et udtryk for et turbulent år og især nedlukning af en række gamle, tabsgivende projekter.

Foreningen arbejder målrettet med at styrke forretningsdelen, og der forventes sorte tal i det kommende 2019/2020-regnskab.

Styrket organisation

Samlet set går Skovdyrkerne styrket ind i næste regnskabsår. Organisationen er veltrimmet og råder over mange dygtige medarbejdere.

Der er masser af medlemmer, der skal rådgives og masser af gode projekter, der skal planlægges og gennemføres.

Den globale økonomi er godt nok gået et gear ned, og fremtidsudsigterne er blevet mere slørede. Hertil kommer udfordringerne for skovdriften fra kritikere af skovbrugets flisproduktion og naturtilstand.

Men sikkert er det, at til trods for forhindringerne, fortsætter Skovdyrkerne med at lægge sig i selen og skabe værdi for skovejerne.

Til næste år har De Danske Skovdyrkerforeninger gjort det i 80 år – og det fortsætter vi med, fastslår ledelsen i beretningen.

Årsberetningen 2018/2019 ligger på Skovdyrkerens webside. Herfra kan den læses i sin helhed. Find den på adressen www.skovdyrkerne.dk/om-os/mere-om-skovdyrkerne/

Fire ud af fem foreninger leverer sorte tal på bundlinjen. Handel med råtræ er en vigtig post i regnskaberne.

Skavgræs er skovens levende fossil

Skavgræs findes i gamle sumpede skove. Arten er et levende fossil og tegn på høj biodiversitet i skovområdet, oplyser konsulent.

I en stille sump i en gammel fugtig skov med store træer og små skovlysninger, finder man den flaskegrønne skovplante skavgræs.

Selvom navnet antyder noget andet, er skavgræs slet ikke en græsart, men i familie med padderokkerne, som må betragtes som intet mindre end en gruppe levende fossiler.

Det skriver Michael Straarup Nielsen, som er konsulent ved Seges Natur, Skejby.

- For 300 millioner år siden, i kulliden, var det nemlig padderokkerne, der udgjorde skovene, som store 40 meter høje træer. I dag har de fundet plads som små planter i skovbunden, mens vores nulevende træer har taget over, oplyser han.

Skavgræs og de andre padderokker indeholder stoffet kiselsyre, der udskilles som små ru krystaller på plantens overflade.

- Af den grund blev skavgræs i gamle dage brugt til polering af fine trævarer. Stryger man fingrene over planten vil man hurtigt fornemme dens effektive slibende egenskaber, oplyser han.

Vand i skoven

Skavgræs skal ikke forveksles med sin nære slægtning, ager-padderok, som volder hovedbrud for enhver ryddelig haveejer.

I modsætning til flere af sine nære slægtninge, kræver skavgræs nemlig meget specifikke betingelser for at tri-

ves. Derfor er den ikke en helt almindelig art at finde i skoven.

- Den elsker som regel en leret skovbund i både lyse og halvmørke skove, og den findes oftest i ældre skove hvor den har haft langt tid til at indfinde og etablere sig. Men det vigtigste for arten er en konstant vældpåvirkning fra grundvandet. Vandet og den naturlige hydrologi giver sumplignende forhold, der gavner skavgræs, og skaber en variation i skoven til gavn for biodiversiteten i bred forstand, oplyser konsulent.

Flaskegrøn sumplante

Vand i skoven kan skabe store skovlysninger, idet gamle træer svækkes af den vekslende vandstand. De svækkede træer og det døde ved bliver til fortræffelige levesteder for både svampe, insekter og spætter.

I de sumpede lysninger bliver der plads til blomstrende urter samt de vandlevende insekter, guldsmede og padder.

Hold godt øje med denne særprægede flaskegrønne plante og andre sumplanter, opfordrer konsulent.

Skavgræs er et levende fossil. Arten er i familie med padderokkerne og findes i gamle sumpede skove. Foto: Colourbox

Overdrevsbøgene står i et fredet område. Bøgen på billedet har en omkreds på 7,68 meter og er optaget i Dansk Træregister.

Sjællandske bøge vækker opsigt

Tæt ved Rye Gods mellem Roskilde og Holbæk står en række bemærkelsesværdige bøge.

- Overdrevsbøgene står i et fredet overdrevsområde med den tidligere dyrehave. Et af træerne kunne kaldes 'klumpen'. Træet har en omkreds på 7,68 meter, men andre er endnu tykkere, fortæller Hans Erik Lund. Han har udført registrering af træerne i Dansk Træregister.

Stynede træer

En del af træerne bærer umiskendelige præg af at være blevet stynet i en højde på to til tre meter.

- Man har givetvis anvendt de afhuggede grene som vinterfoder for dyrehavens hjorte. Nu til dags afgræsses området af kreaturer. Det ses tydeligt, at de kan forhindre, at den udbredte opvækst af bøg skyder i vejret, oplyser han til Skovdyrkeren.

Fleere af træerne er svækkede af alderdom, men har bevaret deres imponerende fylde.

12 af bøgene er medtaget i Dansk Træregister. Registeret er en optegnelse af bemærkelsesværdige træer i Danmark. Det udvides løbende og indeholder nu over 1000 registrerede træer.

Alternative ukrudtsmidler viser gode takter

Ukrudtsmidler med glyphosat er i politisk modvind og kan være på vej ud. Et projekt har afprøvet alternative midler i juletræer. Flere midler overrasker positivt.

Ukrudtsmidler med glyphosat har længe været brugt til at bekæmpe ukrudt i juletræer.

Men glyphosat er i politisk modvind, og det er meget usikkert om glyphosat fortsat vil være godkendt, når godkendelsen udløber i 2022.

Det scenarie forbereder juletræsbran-

chen sig på. I forsommeren 2018 søgte Aarhus Universitet, Flakkebjerg, et projekt i Danske Juletræers forskningsenhed, som handler om at afprøve kemiske alternativer til glyphosat.

Forsøget kører én vækstsæson og har først og fremmest til formål at identificere hvilke midler, som nordmannsgran kan

tåle - altså at afklare træernes tålsomhed.

Det oplyser Peter Hartvig, Aarhus Universitet, som har stået i spidsen af projektet og har leveret denne opsummering af projektet og dets resultater.

Glyphosat har mange anvendelser

I juletræer har glyphosat i princippet fem

Der er i 2019 udført ni forsøg med at finde alternativer til glyphosat. Billedet viser et forsøg, hvor sprøjtningen i forgrunden ser ud til at have virket godt overfor det meste ukrudt, mens der i baggrunden er en del mere ukrudt. Der udlægges altid ubehandlede parceller i forsøgene samt parceller med sprøjtning med kendte midler for at sammenligne.

forskellige anvendelser. Det er kulturforberedelse, afskærmet mellem rækker, samt bredsprøjtning hen over toppen, henholdsvis efterår, forår og sommer.

I første omgang har forsøget fokuseret på de største anvendelser af glyphosat i juletræer. Projektet har undersøgt bredsprøjtning efterår og forår samt den afskærmede sprøjtning.

Mulighederne for sommersprøjtning er en lidt sværere opgave, som kræver et større forsøgsvolumen. Derfor må det undersøges på et senere tidspunkt.

Visuel bedømmelse

Resultaterne er gjort op ved visuelt at bedømme skader på træerne og ved at se på midlernes effekt på de mest dominerende ukrudtsarter.

Begge dele er foregået løbende i forsøgsperioden. De væsentligste bedømmelser er foretaget i maj, juni og juli. Det er i den periode, skader på nye nåle meget tydeligt ses. Samtidig er det den årstid, hvor ukrudtet for alvor gror.

Kun få skader

Noget overraskende har antallet af skader været meget lavt i forsøgene. Det gælder både i forhold til midler, der har skadet træerne - og også i forhold til, hvor alvorlige skaderne har været.

De tydeligste skader er observeret ved forårsbehandling med midlerne Tombo og Broadway. Skaderne er lys-farvning af nåle. Begge produkter indeholder flere aktivstoffer, og der er også sammenfald af nogle af dem.

Det tyder på, at forklaringen skal findes i nordmannsgrans tålsomhed overfor disse stoffer. Derudover er der registreret skade af Starship, men på et ret lavt niveau.

Det er vigtigt at huske på, at der naturligt er variationer mellem sæsoner. Skadesniveauet kan være anderledes i næste sæson.

Derfor er det for tidligt at konkludere noget endnu. Men foreløbigt er det po-

sitivt, at der har været forholdsvis få og små skader.

Resultater

Fleere ukrudtsarter har været dominerende på de forskellige forsøgslokaliteter. Blandt andet har kamille, dueurt, alm. brandbæger og enårigt rapgræs været med i flere forsøg. ↻

Glyphosat i politisk modvind

- Glyphosat er det aktive stof i blandt andet Roundup. Stoffet har flere anvendelser i produktionen af juletræer og må betragtes som det vigtigste ukrudtsmiddel i juletræer.
- Stoffet har hidtil været anset som miljøvenligt og ufarligt for dyr og mennesker. Men en mistanke om kræftfremkaldende effekter har medført en betydelig øget skepsis overfor stoffet i mange lande.
- Nu er stoffet i alvorlig politisk modvind. Det er usikkert om det kan godkendes i fremtiden. Flere EU-lande, blandt andet Tyskland planlægger udfasning af midlet.

Midlet Mustang Forte har vist lovende resultater i det første års forsøg. Umiddelbart synes midlet effektivt uden at medføre skader på træerne. Midlet har dog en svaghed overfor græsser, som det også fremgår af billedet til venstre. Cossack OD er et andet interessant middel, der også har vist lovende resultater, og som det ses i billedet til højre, så har det også effekt på græsser. Billedet i midten viser en ubehandlet parcel i samme forsøg.

☞ Man skal være lidt påpasselig med at konkludere for meget om et produkts effektivitet på baggrund af få forsøg. Andre ukrudtsarter kan være dominerende på andre lokaliteter med andet resultat, men normalt kan man godt nogenlunde skille de stærkeste og de svageste midler fra hinanden.

Med dette forbehold i baghovedet, er der et tydeligt billede af, at især midler som Tombo, Mustang Forte og Cossack har klaret sig godt i forsøgene.

Starship, Rexade og Broadway er andre midler, der også skiller sig ud med god virkning.

Det videre arbejde

Ingen midler er faldet igennem med utilstrækkelig effekt.

Men set i lyset af de mange midler med god effekt og forholdsvis få skader, vil der sandsynligvis ikke blive arbejdet videre med Proman, Fenix, Lentagran og Beloukha. Det er gode midler, men blandt andet på grund af pesticidafgiften, vil de

Om projektet

- Projektet undersøger mulighederne for at erstatte glyphosat med andre stoffer i produktionen af juletræer.
- I projektet er der udført i alt ni forsøg. Syv med bredsprøjtning hen over toppen og to forsøg med afskærmet behandling i vækstsæsonen.
- Af de syv forsøg med bredsprøjtning blev de tre forsøg behandlet om efteråret og de resterende om foråret. Produkterne i efterårsforsøgene blev også testet om foråret, og forsøgsplanerne her var så omfattende, at de blev delt i to.
- Forsøgene blev udført hos juletræproducenter på Sjælland og Fyn. Det var Dønnerup, Lundbygaard og Langeskov godser.
- Projektet hedder "Ukrudtsbekæmpelse i juletræer uden glyphosat". Forsøgsleder er Peter Hartvig, Aarhus Universitet, Flakkebjerg.

sandsynligvis blive for dyre at anvende i juletræproduktionen.

Selvom projektets formål er at finde erstatning for glyphosat i juletræproduktionen, så vil det nok være for ambitiøst at tro, at der findes et middel, der kan erstatte glyphosat i alle henseender. Men efter det første års forsøg har vi fortsat tro på, at der kan findes ukrudtsmidler, der kan reducere behovet for glyphosat.

Der er søgt en forlængelse af projektet i forskningsenheden. Udover planer om gentagelse af nogle forsøg, så er der allerede anlagt to forsøg, hvor efterårs- og forårsbehandlinger kombineres.

Projektet blev bevilget som et 1-årigt projekt, men hensigten er, at det skal genansøges over en årrække.

Ud over forskningsenheden, modtog projektet "Ukrudtsbekæmpelse i juletræer uden glyphosat" økonomisk støtte fra Corteva, Bayer og Nordisk Alkali. Skovdyrkerne har også støttet projektet.

jma

Efter sprøjtning med enten Broadway eller Tombo fik enkelte træer stærkt lysfarvede nåle. Billedet nederst viser et træ uden skader.

Disse midler blev afprøvet

Nedenstående midler blev i 2019 testet til bredsprøjtning i nordmannsgran inden knopbrydning. Oversigten viser også om midlerne har jord- og bladvirkning, og den viser midlernes anvendelse i jordbrug.

Midler	Virkning	Blad	Mange anvendelser
Roundup Bio	Reference bredsprøjtning	Blad	Mange anvendelser
Logo	Reference bredsprøjtning	Jord-blad	Juletræer, majs
Mustang Forte	Bredsprøjtning	Jord-blad	Korn
Tombo	Bredsprøjtning	Jord-blad	Korn
Starship	Bredsprøjtning	Jord-blad	Majs
Proman	Bredsprøjtning	Jord-blad	Kartofler
Fenix	Bredsprøjtning	Jord-blad	Kartofler, grønsager
Cossack OD	Bredsprøjtning	Blad	Korn
Galera	Bredsprøjtning	Blad	Majs
Lentagran WP	Bredsprøjtning	Blad	Grønsager
Broadway	Bredsprøjtning	Blad	Korn

Udover ovenstående har projektet i 2019 testet midler til afskærmet sprøjtning i nordmannsgran i vækstsæsonen. Det er midlerne: Logo, Pixxaro, Zypar, Starane, Starship, DMA 600, Catch, Belouka og Rexade

Arkivfoto uden relation til den illegale skovhugst.

Skovfogeder bliver dræbt i Rumænien

Den illegale træhugst i Rumænien er lige så stor som den legale. Flere skovfogeder har mistet livet i forsøget på at stoppe den illegale hugst.

Af Jens Mathiasen

Rumænien har kæmpemæssige skovarealer. Knap en tredjedel af landet er dækket af træer, og Rumænien er det europæiske land uden for Skandinavien, som har mest oprindelig skov.

Men landet har et kæmpeproblem med ulovlig skovhugst – og dem, der kommer på tværs af trætyvene, risikerer deres eget liv.

Hele seks skovfogeder har mistet livet i løbet af de seneste år, oplyser deres fagforening Romsilva, efter at to skovfogeder måtte lade livet inden for bare en måned.

Den 13. september sidste år blev skovfoged Raducu Gorcioia myrdet med en økse, da han overraskede trætyve på fersk gerning. Den 16. oktober var det den 30-årige skovfoged Liviu Pop, der blev offer for volden i den rumænske skovbranche. De brutale mord har rystet den rumænske offentlighed, skriver TV2.dk, som i efteråret var i landet for at undersøge forholdene.

Stor eksport af træ

Den rumænske miljøaktivist Gabriel Paun er ifølge TV2 ikke i tvivl om, hvorfor den illegale skovhugst er blevet så stort et problem i Rumænien.

- I de seneste 15-16 år er der kommet store internationale skovkoncerner til Rumænien. De har opbygget fabrikker, som kræver meget større mængder træ, end man kan skove legalt og bæredygtigt i Rumænien. Det er hovedårsagen til de illegale træfældninger, mener han og vurderer at myndighederne ser gennem fingre med ulovlighederne.

Stor ulovlig hugst

Hvert år giver myndighederne tilladelse til at skove mellem 18 og 19 millioner kubikmeter træ. Men i virkeligheden bliver der fældet over dobbelt så meget, nemlig 38,6 millioner kubikmeter om året.

Tallet er så stort, at også landets miljøminister, Costel Alexe, er chokeret over at høre om det reelle omfang af træhugsten i Rumænien, oplyser TV2.dk.

På papiret gør de rumænske myndigheder sig store anstrengelser for at komme den ulovlige skovhugst til livs. Men i virkeligheden vælger myndighederne mange steder at se gennem fingre med det, lyder vurderingen fra rumænske aktører i branchen.

Juletræer bliver ikke klimavenlige af udplantning

Juletræssæsonen er overstået. En ny trend var, at juletræer i pletter blev solgt som klimavenlige og bæredygtige, fordi de kan plantes ud. Men udplantning får ikke træerne til at blive klimavenlige, lyder det fra brancheforeningen Danske Juletræer.

- Nej, ikke nødvendigvis. Træerne leveres typisk i en plastpotte, som har udledt meget CO₂ ved produktionen. Et træ i potte er tungere at transportere end et tilsvarende afskåret træ i samme højde. Derfor bruges mere brændstof til transport, siger Claus Jerram Christensen i et interview til LandbrugsAvisen. Han er direktør i Danske Juletræer.

Direktøren peger på en langt mere væsentlig faktor for klimaregnskabet.

- Det, der virkelig batter klimamæssigt er, at forbrugeren vælger et naturtræ frem for et plastictræ. Et naturtræ binder 18 kilo CO₂, mens et plastictræ udleder omkring 160 kilo CO₂ alene ved produktion af træet. Derudover kommer yderligere belastning, når det engang skal bortskaffes, lyder det.

Tredobling af bo- og gaveafgiften er nu en realitet

Regeringen og dens støttepartier vedtog i december at tredoble bo- og gaveafgiften. Det er til stor skade for de familieejede virksomheder, fastslår Dansk Skovforening.

Dansk

Skovforening har i forbindelse med behandling af lovforslaget kraftigt advaret om den skadelige effekt afgiftsforøgelsen vil have for familieejede virksomheder og de særlige udfordringer skovene vil stå overfor. Det er helt åbenlyst, at en forøgelse af bo- og gaveafgifterne

forringer skovbrugets økonomiske situation og dermed skovenes muligheder for at levere arbejdspladser, optimeret CO₂-oplagring, øget biodiversitet med mere. Skovforeningen mener, at regeringen ignorerer det faktum, at 9 ud af 10 danske virksomheder er familieejede og at 60 procent af alle ansatte i den private sektor er beskæftiget i en familieejet virksomhed.

Regeringens tredobling af bo- og gaveafgiften er en realitet. Arkivfoto: Jens Mathiasen

Skovningsprojekter bliver forsinkede af vådt føre i skovene

Efterårets store regnmængder betyder forsinkelse af planlagte skovningsprojekter, oplyser skovfoged. Han opfordrer til, at flere projekter udføres i det tidlige efterår, hvor føret er godt.

Af Jens Mathiasen

Sluserne fra oven har været usædvanligt meget åbne i efteråret og vinteren. Nedbøren har gennemvædet marker og skovbunde. De våde forhold forsinker planlagte skovningsprojekter.

- Lige nu har vi svært ved at skove. Projekterne er faktisk gået noget i stå. Det gælder mere eller mindre på alle jorde – også de højereliggende. Mange steder er der nu så vådt, at vi risikerer at lave for store spor og skader i skovbunden, hvis vi går i gang med skovningsmaskinerne, siger Hans Thekilde Nielsen, skovfoged ved Skovdyrkerne Øerne.

Han uddyber, at skovbunden ikke længere har bæreevne tilbage. Derfor vil spor fra maskinerne risikere at skade træernes rødder.

- Husk på, at spor i skovene skal vi se på de næste mange år. Det er ikke ligesom på marker, hvor du kan grubbe og jævne jorden igen. Derfor skal vi også være meget forsigtige, når vi arbejder med det tunge maskineri, siger Hans Thekilde Nielsen.

God planlægning

Udfordringerne med det våde vejr får

skovfoged Hans Thekilde Nielsen til at sende en opfordring til Skovdyrkeres medlemmer.

- Forholdene til skovningsprojekter er bedst i det tidlige efterår. Derfor opfordrer jeg skovejere til at kontakte Skovdyrkerne i rigtig god tid. Jeg vil faktisk sige det sådan, at det vil være godt at præje os alle-

Skovfoged Hans Thekilde Nielsen opfordrer skovejere til at planlægge skovninger i det tidlige efterår, hvor føret er bedre end nu. Foto: Jens Mathiasen

rede nu i det tidlige forår, hvis man ønsker noget skovet i efteråret, siger Hans Thekilde Nielsen.

- På den måde kan vi bedre planlægge og sikre, at projektet bliver udført i de tidlige efterårsmåneder, hvor føret er meget bedre end nu, fortsætter skovfogeden.

Han tilføjer, at logistik og planlægning er vigtig.

- Der er ikke ubegrænset maskinkapacitet. Den våde sæson har lært os, at vi ikke altid kan fordele kapaciteten udover hele vinterhalvåret, siger han.

Skovfogeden tilføjer, at der ikke er noget i markedet, som tilsiger, at skovningerne skal foregå på et bestemt tidspunkt af året.

- Fagligt er der ikke noget i vejen for at skove nåletræ året rundt. Løvtræ kan typisk skoves fra august og fremefter. Før i tiden afsatte vi træ i vintermåneder-

Den megen regn i efteråret og i vinteren har sat skovningsprojekter på pause mange steder. Foto: Hans Thekilde Nielsen

ne, men markedet er helt anderledes nu. Råtræ handles jo året rundt uden problemer, siger han.

Gode vendepladser

Flisbunkerne rundt om hos skovejerne er også påvirket af nedbøren.

- Vi producerer meget flis i efterårsmånederne, som nu ligger på afhentningspladser rundt om i skovene. Det bliver typisk afhentet her i vinterens fyringssæson. Udfordringen er nu, at de store mængder regn har gjort nogle skovveje bløde. Nogle steder er adgangen for lastbiler lidt tvivlsom, siger han.

Hans Thekilde Nielsen forklarer, at skovdyrkernes medlemmer selv kan gøre meget for at lette adgangen.

- Det er blandt andet at skabe stærke og farbare vendepladser. Kom ud i hjørnerne på pladsen og kontrollér, om plad-

sen skal forstærkes for at bære tilstrækkeligt i de mest våde måneder af året, siger han.

- Derudover er det vigtigt at udvælge den rigtige aflægningsplads. I stedet for at lægge flis på en plads, der måske er lidt tvivlsom i de våde måneder – så få det hellere kørt lidt længere ud af skoven. Aflæg det på en plads, hvor det helt sikkert kan afhentes af lastvogne – selv i de mest våde måneder af året, råder han.

Grøfterne skal fungere

På grund af de enorme mængder nedbør, opfordrer skovfogeden til, at skovejerne bruger tid på grøfterne.

- Store mængder vand skal ledes igennem skoven i år. Det er oplagt at komme ud i skoven og kigge grøfterne efter. Grøftesystemet skal være i orden og funktionelt. Er der steder i skoven, hvor vandet

hober sig op eller går i stå, så handler det om at få det udbedret. Ved akutte problemer, anbefaler jeg, at man med det samme prøver at få vandafledningen i gang, lyder det.

Han forklarer, at det i nogle tilfælde kan være stoppede overkørselsrør.

- Her kan man helt lavpraktisk prøve at skabe gennemgang med for eksempel en stang og en skovl. Ofte er det blade og jord, der stopper rørene, siger han.

Han tilføjer, at hvis der er større problemer kan man dokumentere med billeder og notater. Når jorden bliver farbar igen, reparerer man skaden.

- Men vent med at rykke ud med maskiner indtil jorden er mere farbar. I øjeblikket er jorden så våd, at man risikerer at køre det hele op, siger han.

Venter på bedre føre

Hans Thekilde Nielsen venter nu på bedre forhold for medlemmernes skovningsprojekter.

- Vi kan faktisk ikke gøre så meget udover at vente. På min ønskeseddel står der først og fremmest en længere periode med tørt vejr, så vi igen kan få gang i skovningerne, lyder det.

- Alternativt kunne vi også bruge frost. Men vi skal have solidt frostvejr i flere dage før frosten når ned i skovbunden og kan bære maskinerne. Det er der ikke udsigt til lige nu. Jeg sætter min lid til, at vi kommer ind i en tør periode, hvor vi så kan genoptage noget af det arbejde, der er sat på pause, siger Hans Thekilde Nielsen.